

Studenterrådets grønne baggrundspapir

Bestyrelsens forståelse af de fem klimakrav

Dette papir uddyber, hvordan Studenterrådet på Københavns Universitet (SRKU)s bestyrelse forstår de fem klimakrav, som vi sammen med seks grønne foreninger på Københavns Universitet (KU) har stillet til vores rektor Henrik Caspar Wegener. Dette baggrundspapir skal læses i sammenhæng med kravene og de tilhørende uddybninger: <https://www.srku.dk/klimakrav>.

Baggrund

Det er en bydende nødvendighed, at vi respekterer forskningen, og at vi som universitet respekterer og følger vores viden. World Scientists' Warning of a Climate Emergency (William J. Ripple et. al. 2019) advarer om, at vores brug af fossile brændsler vil føre til en markant omstilling af vores samfund, hvor alle parametre vil ændres betydeligt. Vi er langt over planetens grænser. Der er over 10.000 medunderskrivere på dette dokument fra den videnskabelige verden.

Det internationale samfund, herunder også forskningen, er enige om, at den globale klimakrise er alvorlig, og alle har et ansvar for at handle. Koblingen mellem klima, universitetets samfundsansvar og studenterpolitik er de seneste år blevet tydelig. Den Grønne Studenterbevægelse (DGSB) er vokset i styrke og antal, og bestyrelsen i Danske Studerendes Fællesråd (DSF) besluttede i foråret at lave et politikpapir om klima. SRKU's bestyrelse besluttede derfor i februar 2019, at klima og miljø også skal være en del af SRKUs studenterpolitiske arbejde.

En intern grøn arbejdsgruppe har efterfølgende arbejdet videre med denne målsætning. I foråret har SRKU deltaget i #Fridaysforfuture klimastrejkerne på de forskellige campusområder, og vi har påbegyndt et samarbejde med flere af de studenterdrevne grønne foreninger på KU bl.a. gennem oprettelse af et grønt netværk.

Formålet med de fem krav

I samarbejde med seks grønne foreninger formulerede vi i foråret 2019 fem krav til vores rektor. Københavns Universitet har med deres Green Campus-strategi fra 2008 taget de første skridt mod en bæredygtig omstilling af driften på universitetets campusområder. Men det er Studenterrådets og de andre grønne foreningers vurdering, at der nu er brug for, at klima og bæredygtighed tænkes ind på alle niveauer – i forskning, uddannelse, driften såvel som organisationen. De fem krav er blevet til i forhandling og samarbejde mellem SRKU og foreningerne.

Målet med de fem krav er at få ledelsen på KU til at handle. De lavthængende frugter i den grønne omstilling er høstet. Nu er der brug for, at KU bliver mere ambitiøse og tør gå forrest i klimakampen som et grønt forgangsuniversitet. Det er en fælles vurdering i det grønne netværk, at vi som studerende står stærkest over for vores ledelse, når vi går sammen og viser, at der er bred opbakning blandt de studerende til, at KU bliver mere ambitiøse i klimakrisen. Følgende overvejelser ligger bag tilblivelsen af de fem krav:

- Det er vigtigt, at kravene er lette at kommunikere til alle studerende, så flest mulig har lyst til at støtte op om dem.
- Derfor er de bevidst formuleret skarpt og i visse tilfælde sat lidt på spidsen. De tilhørende beskrivelser uddyber og begrundes dem.

- De skal fungere som udgangspunkt for dialog og forhandling med ledelsen på KU. Det er i denne dialog, at kravene kan blive nuanceret.

KRAV 1: Undervisning i klima og bæredygtighed for alle studerende

Intentionen med kravet er, at alle studerende skal introduceres til, hvordan deres faglighed knytter sig til klima og bæredygtighed. Det kan være teologer, som inspirere kirker og menigheder til at sætte klima og miljø på dagsordenen i gudstjenester. Det kan være antropologer, som undersøger flygtningestrømme forårsaget af klimaforandringerne. Det kan være landskabsarkitekter, som klimasikrer parkerne. Det kan være filosoffer, som foreslår et nyt ansvarlighedsbegreb for, hvordan vi sammen kan løse klimakrisen. Det kan være læger, som forbereder sig på spredning af tropesygdomme. Det kan være ingeniører, som finder på nye bæredygtige metoder til energiforsyning.

Vi mener, at alle fagligheder bør forholde sig til klima og bæredygtighed og kan bidrage med noget essentielt i den grønne omstilling. Samtidig med, at kernefagligheden er intakt. KU har allerede taget det første skridt og viser på deres hjemmeside en oversigt over, hvordan forskellige kurser bidrager til de enkelte af FNs verdensmål (Københavns Universitet). Der er nu brug for, at bæredygtighed og klima tænkes ind på alle uddannelser på sådan en måde, at det fortsat er studienævnene, som fastlægger pensum og beslutter, hvordan klima og bæredygtighed skal tænkes ind i lige netop deres fag. Vi vil gerne indgå i dialog med KUs ledelse om, hvordan dette skal indfries.

KRAV 2: CO₂-neutral campus i 2025

Der er eksempler på flere universiteter, som allerede er CO₂-neutrale. Eksempelvis blev Charles Sturt University i Australien CO₂-neutral i 2016 (Magisterbladet 2019). Københavns Kommune vil være CO₂-neutrale i 2025 (CO₂-neutral hovedstad). Berkeley University i Californien, som har nogenlunde samme størrelse som KU, og som KU ofte sammenligner sig med, har som målsætning at være CO₂-neutral i 2025 (Berkeley Sustainability). Hvis Berkeley kan og vil, så bør KU også. De 65 %, som har KU har skåret sit CO₂-udslip med siden 2006, har faktisk været en økonomisk effektivisering for KU (Green Campus). Vi er klar over, at de sidste procenter bliver sværere og dyrere at indhente, og at det bl.a. afhænger af, hvordan CO₂-neutralitet måles. Andre universiteter går efter niveau 2 i CO₂ neutralitet, som omhandler købt strøm, damp-opvarmning og nedkøling. Niveau 3 indregner alle emissioner fra f.eks. bygninger, indkøb og transport. KU skal som minimum gå efter niveau 2. Når andre universiteter, som vi normalt sammenligner os med, har gjort det, bør KU også sætte CO₂-neutralitet som målsætning. Da KU ikke ejer alle de bygninger, som de huser, er der brug for, at KU indgår i dialog med staten om, hvordan disse bygninger kan blive yderligere energioptimeret.

KRAV 3: Forskning for fremtiden med Sustainable Development Goals som rettesnor

Da de 17 verdensmål (SDG'erne) blev vedtaget i 2015 på FN's årlige generalforsamling med opbakning fra alle verdenslande, fik verdenssamfundet en fælles dagsorden og kurs mod en bæredygtig udvikling af vores planet. Som tidligere nævnt har KU allerede matchet, hvordan enkelte kurser kan understøtte forskellige verdensmål.

Vi mener, at forskningen også bør bidrage til at indfri disse verdensmål, og at forskning, som går direkte mod verdensmålene fx i fossile brændstoffer, skal udfases på sigt. Mange politikere siger, at forskningen

skal redde os. Hvis forskningen skal bidrage markant til løsning af klimakrisen, bliver vi nødt til at prioritere og øremærke flere penge til dette.

Kravet skal ikke ses som et forsøg på at knægte forskningsfriheden, men i stedet som en rettesnor. Der er allerede ting, som der ikke forskes i. Fx forskes der ikke i, hvordan vi kan fremme børnearbejde, eller hvordan man kan få flere personer til at ryge cigaretter. Meget forskning bliver i dag finansieret af private aktører, som giver penge til projekter, som de har særlig interesse i, at der bliver forsket i. Vi mener derfor, at KU som førende forskningsinstitution bør prioritere, at der forskes mere i de løsninger, som verden har brug for, og her er verdensmålene et godt pejlemærke. Vi opfordrer KU til at presse på over for offentlige og private samarbejdspartnere, så flere midler øremærkes til forskning, der kan være med til at realisere verdensmålene, som skal sikre social og miljømæssig bæredygtighed i fremtiden.

KRAV 4: Indførelse af rejsepolitik

Vi er klar over, at KU allerede har en rejsepolitik, men vi mener ikke, at den er ambitiøs nok. Den fokuserer primært på økonomisk effektivitet og handler om, at man som forsker eller medarbejder altid skal vælge det billigste transportmiddel. KU har brug for en klima- og bæredygtighedsrejsepolitik, som sætter fokus på typen af transportmiddel og ikke kun prisen. En femtedel af universitetets CO₂-udledning kommer i dag fra de rejser, KU's medarbejdere tager på i arbejdstiden. Langt det meste CO₂ fra transporten stammer fra flyrejser. Derfor bliver KU nødt til at se på, hvordan man kan få en effektiv, men samtidig bæredygtig transport.

KUs status som respekteret uddannelses- og forskningsinstitution afhænger af samarbejdet med forskere og andre aktører over hele verden. En klima- og bæredygtighedsrejsepolitik skal derfor ikke begrænse en forskers kerneopgaver og forhindre forskeren i at udføre sit virke. Men ligesom almindelige borgere skal begynde at tænke over, hvor mange flyvture de kan undvære hvert år, bør KU gøre det samme. Lund Universitets Center for Bæredygtighedsstudier i Sverige har i deres rejsepolitik opsat tre anbefalinger – ”brug gerne op til 12 timer i et tog, så du undgår at flyve. Spørg altid om alternativer til fly, når du rejser inden for Europa. Og overvej, om dit møde i udlandet i stedet kan klares over computeren” (DJØF, 2019) (Lund University, 2018). Danmark er et lille land, og når man kan komme fra København til Skagen på 6 ½ time i tog, bør det være muligt for KU at skære kraftigt ned på indenrigsflyvningerne. Ligesom Lund behøver KU ikke at forbyde alle flyrejser, men kan også komme med anbefalinger og forslag til ændrede rejsevaner, som kan højne bevidsthed om alternativer til flyrejser og rejser generelt blandt medarbejderne. Ligeledes bør KU fortsætte arbejdet fra Green Campus Strategien og se på videre investeringer i virtuelle konferencefaciliteter, så flere møder kan tages i det virtuelle mødelokale.

KRAV 5: Lukning af Center for Olie og Gas

Fossile brændsler er hovedårsagen til, at vi er i en klimakrise, og 33% af jordens olie brændstofreserver skal blive i jorden, hvis Parisaftalens mål skal nås (Damian Carrington, 2015).

Center for Olie og Gas' har som en af deres målsætninger at øge indvinding af olie og gas fra Nordsøen. Det er i modstrid med dette og bidrager direkte til en forværring af klimakrisen (Oilgas, 2019). Skønt centeret også forsker i CCS-teknologi (Carbon, Capture & Storage), fx hvordan man kan genbruge de gamle, tomme olie- og gas-boringer til at lagre CO₂, så udgør dette kun en meget lille del af centrets aktiviteter. Det er derfor nødvendigt at udfase Center for Olie og Gas.

I den uddybende beskrivelse af dette krav skriver vi, at udfasning af Center for Olie og Gas skal ske under hensyntagen til de studerende og ansatte. Vi forventer ikke, at centeret lukker med det samme, og vi kræver ikke massefyringer af dygtige medarbejdere. Der er brug for, at der bliver lagt en plan for udfasning af og omstilling af centeret til bæredygtig forskning. De selv samme mennesker, som kan drive olie ud af vores undergrund, kan også sikre vores drikkevand, og vi bør derfor kanalisere deres kompetencer over i forskning, som bidrager til at løse klimakrisen frem for at forværre den.

Henvisninger

Magisterbladet (2019) *Trods FN's Appel om øjeblikkelig handlen: Kun et dansk universitet har mål for CO₂-reduktion* Available from: <https://www.magisterbladet.dk/magasinet/2019/magisterbladet-nr-7-2019/trods-fn-s-appel-om-oejeblikkelig-handlen-kun-%C3%A9t-dansk-universitet-har-maal-for-co2-reduktion> [Accessed 26-8-2019]

Berkeley Sustainability (ukendt) *Carbon Neutral Berkeley by 2025* Available from: <https://sustainability.berkeley.edu/carbon-neutrality> [Accessed 26-8-2019]

Københavns Kommune (ukendt) *CO₂-neutral hovedstad* Available from: <https://www.kk.dk/artikel/co2-neutral-hovedstad> [Accessed 26-8-2019]

Phoebe Weston, Independent (2019) *Flying more than twice as damaging to climate than previously thought, study finds* Available from: <https://www.independent.co.uk/environment/vapour-trails-contrails-planes-ice-clouds-co2-climate-change-emissions-a8979386.html> [Accessed 26-8-2019]

Niko Kommenda, The Guardian (2019) *How your flight emits as much CO₂ as many people do in a year* Available from: <https://www.theguardian.com/environment/ng-interactive/2019/jul/19/carbon-calculator-how-taking-one-flight-emits-as-much-as-many-people-do-in-a-year> [Accessed 26-8-2019]

Rasmus Karkov, Berlingske (2018) *Danskerne udleder alt for meget CO₂ - Spis mindre kød, forbrug mindre og flyv mindre* Available from: <https://www.berlingske.dk/nyheder/danskere-udleder-alt-for-meget-co2-spis-mindre-koed-forbrug-mindre-og-flyv> [Accessed 26-8-2019]

Elizabeth Kolbert, The New Yorker (2015) *If we buried all fossil fuel in the world* Available from: <https://www.newyorker.com/news/daily-comment/if-we-burned-all-the-fossil-fuel-in-the-world> [Accessed 26-8-2019]

Damian Carrington, The Guardian (2015) *Leave fossil fuels buried to prevent climate change, study urges* Available at: <https://www.theguardian.com/environment/2015/jan/07/much-worlds-fossil-fuel-reserve-must-stay-buried-prevent-climate-change-study-says> [Accessed 26-8-2019]

Green Campus, Københavns Universitet, *Green Results and Indicators*, Available from: https://greencampus.ku.dk/green_results_and_indicators/

Københavns Universitet, *Et grønt Universitet*, Available from: <https://om.ku.dk/profil/baeredygtighed/>

DJØF, 2019, *Universitet til ansatte: Drop flyet, hvis du kan nå frem med tog på 12 timer*, Available from: <https://www.djoefbladet.dk/artikler/2019/6/er-du-frisk-p-aa--12-timer-i-et-tog.aspx>

William J. Ripple , Christopher Wolf , Thomas M. Newsome , Phoebe Barnard, William R. Moomaw 2019, "World Scientists' Warning of a Climate Emergency", Available at:

<https://scientistwarning.forestry.oregonstate.edu/sites/sw/files/climate%20emergency%20Ripple%20et%20al%20%209-6-19.pdf>

GEUS, ukendt, *danske reserver*, Available at: <http://www.geologi.dk/oliegas/e2/d22.htm> [Accessed 08-09-2019]

Lund University, 2018, *Travel policy*, *Lund University Centre for Sustainability Studies (LUCSUS)1 – adopted by the board 6/12/2018* Available at:

https://www.lucsus.lu.se/sites/lucsus.lu.se/files/lucsus_travel_policy.pdf

Oilgas, 2019, *Om os – Center for olie og gas*, Available at: <https://www.oilgas.dtu.dk/Om-os/Lidt-om-os>